

Schütte: Som ærede Medlemmer ikke ville have undladt at bemærke, er der af en æret Medforlagsstiller og mig tillet et Ændringsforslag, som er temmelig afvigende fra Lovforslaget. Idet jeg altsaa skal gjøre Rede for de Grunde, der have ledet os, vil jeg først begynde med at motivere, hvorfor vi ikke have kunnet indlade os paa Ordet „fortrinlig“, idet jeg her er i det heldige Tilfælde, at jeg kan benytte mig af de Præmisseser, som den ærede 8de Landsthingsmand for 2den Kreds (Hæle) har givet. Det forekommer mig, at disse temmelig tydelig vise, at dette Ord „fortrinlig“ ikke er heldigt. Vi ere med ham enige i, at en Lov skal være en Lov; den bør give en fast Grændse for Administrationen, som binder den, men som naturligtvis ikke bør binde den for stærkt. Men at have en Lov, der er saa elastisk, som denne vilde blive, naar man lod Ordet „fortrinlig“ staa i den, og som vilde tillade Ministeren at gjøre omtrent hjemfomhelst til Rektor eller til Dørelærer, synes vi ikke kan være rigtigt. At vi efter det samme Raisonnement dog ere komne til en anden Konklusion end den ærede 8de Landsthingsmand for 2den Kreds, har sin Grund i, at vi ikke anse det for rigtigt saaledes at rive alle Bomme ned og give Administrationen fuld Frihed. Det forekommer os, at det samme Raisonnement maatte føre til paa alle andre Omraader omtrent at ophæve alle de Love, der binde Administrationen, og give den frie Hænder til at røre sig, saameget den vilde. Det samme Raisonnement maatte konsekvent i Virkeligheden føre til, at man aflasttede den frie Forsfatning og gav hans Majestet Kongen Enevoldsmagten tilbage. Der kan ikke disputeres om, at, naar det er en særdeles dygtig og begavet Mand, der staar i Spidsen for en Bestyrelse, den være nu stor eller lille, vil han kunne gjøre mest Gavn, jo mindre han er bunden, og naar man alligevel sætter bindende Regler for Administrationen, saa er det kun, fordi man ikke er sikker paa, at man altid har en særdeles dygtig og begavet Mand i Spidsen. Ved at give bindende Regler, vil man søge at fikke sig et nogenlunde godt Middeltresultat, og idet man altsaa i visse Tilfælde giver Afkald paa at faae det allerbedste Resultat frem, betaler man en Slags Assurancepremie for saavidt muligt at fikke sig i alle Tilfælde et brugbart Resultat. Naturligtvis kunne Meningerne være forskjellige om, hvor stor Frihed man overhovedet bør give Administrationen i dette som i andre Tilfælde, men jeg kan ikke gaa ind paa, at det kan være rigtigt, at der overlades Administrationen fuldstændig fri Hænder. Det er naturligtvis en Selvfølge, at den ærede Minister ikke deri kan se noget Mistillidsvotum til ham specielt; Sagen er jo den, at Personerne skifte, men Loven bestaar, og man er ikke sikker paa, hvem der i det givne Øieblik er den Styrende. Jeg mener derfor, at en Lov maa være saaledes beskaffen, at

den sikker et nogenlunde godt Resultat, hvem der saa end er den Styrende. Naar vi dernæst med Hensyn til Lovens egentlige Indhold ikke have villet gaa videre, end vi ere gaaede, da have vi kun anset det nødvendigt at tage Hensyn til de forandrede Forhold saaledes, at de nævnte andre Lærere, der ikke ere Filologer, fik en lige Udgang med disse til Rektorerne i de Skoler, hvor der følges den dobbelte Undervisning, men vi have ikke kunnet se nogen Nødvendighed for at give de Andre Udgang ogsaa til Rektorpøsterne i de Skoler, hvor det filologiske-historiske System alene er gjældende. Vi ere nemlig af den Formening, at i disse Skoler er den sproglig-historiske Undervisning saa aldeles overveiende, at det i de fleste Tilfælde vil være det Naturligste og Rigtigste, at man der tager en Mand med en særlig sproglig-historisk Uddannelse til at styre en saadan Skole. Vi mene, at hvis der skulde være noget særegent Talent hos en ikke sproglig-historisk, men hos en mathematisk eller naturvidenskabelig uddannet Lærer, saa vilde det kunne finde passende Anvendelse ved de blandede Skoler, hvor der er begge Retninger; men en Mathematiker eller Fysiker vil ikke saa godt kunne styre en Skole, hvor den sproglig-historiske Retning er den overveiende; han vil i mange Tilfælde ikke kunne vælge sine Læremidler i de høiere Klasser, og han vil ikke kunne tage den Del i Undervisningen, som nødvendig maa forudsættes hos en Rektor, ligesom der heller ikke er nogen Garant for, at han egentlig vil kunne kontrollere Undervisningen i de Fag, der ligge udenfor hans specielle Fag, hvorimod en Mand med sproglig-historisk Uddannelse ikke alene vil kunne udøve en virksom Kontrol med alle de Fag, som særlig ligge for en Filolog. Han vil ikke alene kunne udøve en virksom Kontrol i de Fag, hvori han særlig har underkafstet sig Examen, men vil ogsaa paa Grund af sin almindelige Sprogdannelse kunne udøve en saadan Kontrol med Undervisningen i de nyere Sprog, som alle mere eller mindre enten stamme fra Latinen eller i alt Fald, som det tydste Sprog, have fælles Rod med det danske. Ogsaa i Oldnordisk skal han jo være kyndig. Dertil kommer endnu en Grund. Vi kunne ikke anse det for forsvaerligt uden særlig Nødvendighed at flaa en Streg over de Løfter, der ere givne Filologerne i Forordningen af 2den Februar 1849. I Motiverne til denne Forordning staar der, at Kongen vil give Filologerne Udbytte til ydre Billaar, som kunne svare til deres ansvarfulde Embedsstilling og opmuntre unge Mænd til at anvende deres Kundskaber og Evner i Skolevesenets Tjeneste. Det er et bestemt Løfte, som Staten dengang har givet disse Mænd. Nu er netop den Tid omtrent kommen, da de unge Mænd, som dengang viede sig til det filologiske Studium, skulde drage Nytte af deres Anstrængelser, og nu skulde altsaa Staten pludselig sige: Tak skulle I have,